

De KenBiS-dagen

Cécile S.H.Aelberts-van de Ven, lid VMDB, en Ralph Kupka, voorzitter KenBiS

Vier maal per jaar (in maart, juni, september en december) is er een landelijke bijeenkomst van het Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen (kortweg: KenBiS, zie www.kenbis.nl). Het zijn drukke dagen, die worden georganiseerd op het terrein van een van de deelnemende instellingen. De dag begint om 10:00 met parallelle vergaderingen van het bestuur, de raad van toezicht, en diverse werkgroepen. Aansluitend, van 12:00 tot 13:30, is er tijdens de lunch de vergadering van de deelnemersraad, waarin de vertegenwoordigers van de deelnemende instellingen bijeenkomen om inhoudelijke en organisatorische kwesties te bespreken. Na de deelnemersraad vindt in de middag de klinisch-wetenschappelijke vergadering plaats, waarin een viertal sprekers een presentatie geven over een aspect van de bipolaire stoornis, zoals de organisatie van de zorg, een onderdeel van de behandeling, voorgenomen wetenschappelijk onderzoek, een verslag van belangrijke internationale congressen, en recente wetenschappelijke bevindingen. Deze middagbijeenkomst is een vervolg op de "vroegere" LithiumPlus Werkgroep, die in 2009 samenging met het KenBiS. De dag wordt besloten met een informeel samenzijn. Het zijn inspirerende en zeer levendige dagen, en aan het einde is iedereen dan ook hard aan het weekend toe! Om de VMDB-leden een indruk te geven van wat er op deze dagen zoal omgaat, zal van deze bijeenkomsten een korte impressie worden gegeven.

De bijeenkomst van 24 juni 2011 vond plaats in Heerhugowaard, met als gastheer GGZ Noord-Holland Noord. In dit mooie gebouw is de filosofie van het "nieuwe werken" doorgevoerd: niemand heeft meer een eigen werkplek, maar een flexplek. Onze gastheer, Dr. Raphael Schulte, had zijn theepot dan ook met enkele studieboeken opgeborgen in zijn locker, die daarmee helemaal gevuld was.

De deelnemersraad

Hoewel de meesten aan tafel elkaar wel kennen, stelt iedereen zich nog eens voor. Dat is ook handig als een GGZ-instelling weer eens van naam is veranderd. Op uitnodiging zitten speciale gasten aan tafel, bijvoorbeeld een bestuurder van de gastheer instelling. Daarna volgen de mededelingen vanuit het bestuur, vaak vers uit de bestuursvergadering, vanuit de deelnemers, en dus ook vanuit de VMDB, een van de participanten in KenBiS. In deze vergadering werd aangekondigd dat de VMDB op vrijdag 11 mei en zaterdag 12 mei 2012 haar 25-jarig bestaan zal vieren in Utrecht. Specialisten op het gebied van de manisch-depressieve stoornis zullen voor de vrijdag worden uitgenodigd om geïnterviewd te worden vanuit het patiëntenperspectief. Vervolgens werd besproken dat twee instellingen zich als aspirant-deelnemer hebben aangemeld. Zij zullen in de komende tijd door een afvaardiging van KenBiS worden bezocht. In dat kader wordt ook besproken dat de systematiek van visitatie verder wordt ontwikkeld, dus het bezoeken van deelnemende instellingen om te bezien in hoeverre zij aan de doelstellingen van KenBiS voldoen. Het is wenselijk dat in zo'n visitatiecommissie ook een lid van de VMDB zitting heeft, om het perspectief van patiënt en betrokkene te belichten. Een volgend agendapunt was dat, zoals al in eerdere vergaderingen ter sprake was gekomen, het KenBiS zich in principe wil aansluiten bij de International Society for Bipolar disorders (ISBD).

Internationale contacten zijn immers belangrijk in een steeds kleiner wordende wereld. Daarna was er aandacht voor het digitale Life-chart programma, dat door het UMC-Groningen in samenwerking met Altrecht en GGZinGeest wordt ontwikkeld als vervolg op de inmiddels ingeburgerde ringbandjes. In een tijdperk van elektronische dossiers en communicatie via internet is er behoefte aan een eigentijdse en gebruiksvriendelijke versie van dit instrument. Zodra de techniek klaar is wordt het bij deze drie instellingen in gebruik genomen, en is ook het instrument beschikbaar voor andere instellingen. Het Najaarssymposium Bipolaire Stoornissen van 27 september komt ter sprake, dit jaar gewijd aan actuele ontwikkelingen in de farmacotherapie. Vervolgens doen enkele werkgroepen verslag van hun activiteiten: in de werkgroep verpleegkundige zorg wordt gewerkt aan richtlijnen voor het signaleringsplan, de werkgroep psychotherapie heeft een uitgebreide literatuurstudie gedaan naar de psycho-educatie, dit zal in de middagvergadering worden toegelicht. Tenslotte wordt genoemd dat er omstreeks 2014 weer een nieuwe richtlijn bipolaire stoornissen zal komen. Met de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie is al overlegd dat het KenBiS daarbij een belangrijke rol zal spelen. Een en ander zal in de volgende bijeenkomsten verder worden uitgewerkt.

De Klinisch Wetenschappelijke Vergadering

Deze vergadering is bedoeld voor professionals (zoals psychiaters, verpleegkundigen en psychologen) die donateur zijn van het KenBiS. Ook is er een vertegenwoordiging van de VMDB aanwezig. De bijeenkomst heeft twee doelen. Enerzijds informatie uitwisseling tussen bestuur (vanuit de bestuursvergadering), de deelnemende instellingen (vanuit de deelnemersraad) en de donateurs. Dit gaat vooral over organisatorische zaken en voorgenomen initiatieven. Het belangrijkste deel van de bijeenkomst is echter gewijd aan een viertal inhoudelijke thema's, gepresenteerd door sprekers vanuit KenBiS of externe sprekers. De gastheer instelling verzorgt meestal een deel van de inleidingen.

Vanmiddag werd het spits afgebeten door medewerkers van GGZ NHN, van wie Karin Steltenpool, SPV, het voortouw nam. Zij vertelde over onderdelen van de behandeling in het Behandelcentrum Bipolaire Stoornissen. In vervolg op lotgenotengroepen en huiskamergroepen is men, o.a. via de SRT-groep (Sociaal Ritme Therapiegroep), gekomen tot "Geleide Zelfhulpgroepen". De begeleiding bestaat uit aanwezigheid van een SPV of een maatschappelijk werkende of een psychiater. De basis van de groep is de zogenaamde "shared decision making". Volgens Dr. Raphael Schulte levert deze werkwijze in meerdere opzichten veel op.

Marijke van Putten, psychiater en directeur zorgontwikkeling van GGZ-NHN, gaf een presentatie met als thema e-Health = Health. Moderne ontwikkelingen in de communicatietechnologie maken steeds meer vormen van hulpverlening mogelijk waarbij de patiënt niet per sé meer naar de hulpverlener toe hoeft te komen. Ook uitwisseling van ervaringen tussen patiënten wordt steeds meer gangbaar.

Vervolgens gaf Cécile Aelberts-van de Ven, namens de VMDB, een toelichting op het in december 2010 door TNS NIPO gehouden onderzoek naar Tevredenheid onder VMDB-patiënten en betrokkenen. N.a.v. de uitkomsten uit dit onderzoek wil het VMDB- bestuur, samen met KenBiS extra aandacht richten op het

verminderen van het aantal "late diagnoses". Daarnaast zal de VMDB de resultaten van dit onderzoek in bredere kring bekend maken. Daarbij werd geadviseerd de groep van huisartsen niet te vergeten.

Dr. Raphael Schulte presenteerde de stand van zaken met betrekking tot Psycho-educatie. Er is een uitgebreid literatuuronderzoek verricht door de KenBiS-werkgroep psychotherapie. De vorm van de psycho-educatie die in recent wetenschappelijk onderzoek werkzaam is gebleken, wijkt enigszins af van de huidige Nederlandse praktijk. Er zal dan ook vanuit de werkgroep een voorstel worden gedaan over hoe wij de psycho-educatie in ons land kunnen aanpassen aan de wetenschappelijke inzichten.

Een kort verslag van de KenBiS dagen is steeds te vinden op de website van het kenniscentrum Bipolaire Stoornissen: www.kenbis.nl